

Datum 2024-09-24
Diarienummer 2024-13361

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Remiss om förslag till nationell förteckning över invasiva främmande arter, KN2023/03476

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat remissen till Göteborgs Stad för yttrande senast den 16 september 2024. Stadsledningskontoret har skickat remissen vidare till miljö- och klimatanmänden som fått i uppdrag att svara direkt till Klimat- och näringslivsdepartementet. Klimat- och näringslivsdepartementet har beviljat förlängd svarstid till 27 september 2024.

Miljö- och klimatanmänden i Göteborgs kommun vill genom miljöförvaltningen lämna följande synpunkter.

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen tillstyrker de föreslagna författningsändringarna, förbehållet ett antal synpunkter.

Förvaltningen bedömer att författningsändringarna i förslaget är ändamålsenliga och menar att det är positivt att arter som är problematiska beläggs med restriktioner, eftersom ett gemensamt och förtydligt regelverk underlättar för kommunen som verksamhetsutövare. Av den anledningen välkomnas även vägledning om tillämpning av den nya lagstiftningen. Förvaltningen anser vidare att det är av stor vikt att Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna löpande kommer med uppdaterade och tydliga vägledningar kring hur de olika arterna ska hanteras, från bekämpning till avfallshantering.

Jättesliden

För parkslide, jätteslide och hybridslide ska bestånd som visar tecken på eller riskerar att spridas bekämpas. Bestånd längs vattendrag och vägar bedöms alltid riskera att spridas. Förvaltningen bedömer att förslagets krav på bekämpning av samtliga bestånd längs vägar och vattendrag är svårgenomförligt, när det samtidigt saknas bra metoder för att ta bort befintliga bestånd. Förvaltningen är dock sammantaget positiv till att jättesliden föreslås regleras i lagstiftningen.

Sibiriskt och kaukasiskt fetblad

Förvaltningen anser det i grunden positivt att arterna upptas på den nationella förteckningen, men vill påtala att arterna inte bara används på vegetationstak utan också i vägmiljö, såsom cirkulationsplatser och refuger. Det innebär troligen en spridningsrisk att arterna finns i vägmiljö. Förvaltningen efterfrågar därför riktlinjer kring hur de två

fetbladsarterna ska hanteras i vägmiljö såväl som för vegetationstak och frågar huruvida förbudet och utrotningskravet ska gälla omedelbart i vägmiljöer.

Vidare anser förvaltningen att övergångsbestämmelsen på tre år möjligen är något generös, med tanke på att detta medför risker att växtmattor även efter förteckningens ikraftträdande placeras på ett sådant sätt att spridning till naturmiljöer kan ske. Även om växterna på vegetationstak i och med övergångsbestämmelsen undantas från förbuden, kan bestämmelsen därmed medföra spridning av arterna till områden där utrotningsåtgärder enligt förslaget ska genomföras.

Ansvar för bekämpning i öppna vattensystem

Förvaltningen anser att det bra att länsstyrelsen får ett övergripande ansvar för åtgärder i öppna vattensystem, i och med att arterna ofta är lätttröliga och behöver bekämpas i större områden än fastighetsgränser medger samt i områden där rådigheten över vattnet inte är utredd. Det finns dock ingen tydlig definition av ”öppna vattensystem”, vilket gör att begreppet kan vara svårt att tolka.

Samordning av bekämpning av landlevande arter

Förvaltningen vill lyfta frågan om samordning av åtgärder mot landlevande invasiva arter. I likhet med hur ansvaret för invasiva arter i öppna vattensystem ska samlas hos en myndighet, kan det finnas vinster i att samordna åtgärder mot landlevande invasiva arter. Även landlevande arter rör sig över fastighetsgränser och ett samlat ansvar skulle kunna möjliggöra ett bättre helhetsperspektiv över bekämpningen. Förvaltningen bedömer att effektiviteten i åtgärderna är starkt kopplade till hur angränsande fastigheter agerar och sannolikt skulle kostnaderna för åtgärder bli lägre om bekämpning sker samordnat över fastighetsgränser för landbaserade arter.

Förslagets påverkan på kommunal grönyteskötsel

Generellt medför förslaget att en rad arter kräver tydligare fokus vid grönskötsel. I Göteborg utför kommunen grönskötsel både i egen regi och genom entreprenörer. Förvaltningen vill påpeka att avtal med skötselentreprenörer ofta löper över flera år, varpå det kan uppstå svårigheter att ändra i dessa till följd av förslagets nya regleringar. Om arterna som föreslås till förteckningen inte omfattas av avtal, kan det därmed påverka möjligheterna att tillämpa förteckningen vid grönskötsel. Därför efterfrågas tydlig vägledning kring hur arterna ska hanteras, både vid bekämpning och avfallshantering. Förvaltningen bedömer att det skulle underlätta med någon typ av certifikat för entreprenörer, som kan visa att utföraren har kännedom och kunskap om invasiva främmande arter och hur de ska hanteras. Ett certifikat skulle troligen även vara till nytta för privatpersoner, som behöver opartiskt stöd vid val av utförare.

När är ett bestånd utrotat?

Förvaltningen vill lyfta att det behövs riktlinjer kring när bestånd av olika arter ska bedömas som utrotat. Flera av de till förteckningen föreslagna arterna har en fröbank med lång grobarhet, varför det är viktigt att utrotningsåtgärder sker systematiskt och löpande. Det räcker inte med engångsåtgärder, utan det krävs insatser under flera år och övervakning under en än längre tidsperiod för att kunna säkerställa att ett bestånd faktiskt är utrotat efter att åtgärder genomförts. Det kommunala ansvaret och resursbehovet kan därmed komma att bli omfattande, varpå riktlinjer kring när bestånd av olika arter ska anses utrotade kan bli viktigt för att omfattningen av åtgärder ska kunna avgränsas.

Ekonomiska konsekvenser av förslaget

Bekämpningen av de föreslagna invasiva arterna kräver systematiska och långsiktiga åtgärder. Således kommer långsiktiga ekonomiska och personella resurser vara av yttersta vikt för att hanteringen av invasiva arter ska nå framgång. Det måste därför till en diskussion om hur de bekämpnings- och hanteringsåtgärder som remissförslaget medför ska finansieras. Många kommuners budget för naturvårdande åtgärder är redan ansträngd och det finns risk för att naturvårdande åtgärder då kan behöva ställas mot bekämpning av invasiva arter. Förvaltningen vill därmed påpeka vikten av att en tydlig plan för resurssättning av förslagets åtgärder behövs.

Ärendet har handlagts av:

Julia Johansson
Miljöutredare

E-post: julia.johansson@miljo.goteborg.se
Telefon: 031-368 38 49